ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES
[*JULIANE KOKOTT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2007. gada 19. aprīlī [1]

I — Ievads

1. Šajā procesā par pienākumu neizpildi Komisija apstrīd Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību [2] (turpmāk tekstā — "Putnu aizsardzības direktīva") un Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību [3] (turpmāk tekstā — "Dzīvotņu direktīva") piemērošanu, iekārtojot slēpošanas trasi *Stelvio* nacionālajā parkā, kas ir klasificēts kā īpaši aizsargājama teritorija (turpmāk tekstā — "ĪAT") Putnu aizsardzības direktīvas nozīmē.

2. Īpaši ir jānoskaidro, vai kompetentās Itālijas iestādes pirms šī projekta apstiprināšanas un īstenošanas ir pietiekami pārbaudījušas tā ietekmi uz ĪAT un vai ĪAT ir nodarīts kaitējums.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.
2 — OV L 103, 1. lpp.
3 — OV L 206, 7. lpp.

II — Atbilstošās tiesību normas

3. Dzīvotņu direktīvas 3. panta 1. punktā ir definēta "Natura 2000":

"Izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un kura nosaukums ir "Natura 2000". Šo tīklu, ko veido I pielikumā uzskaitīto dabisko dzīvotņu veidu un II pielikumā uzskaitīto sugu dzīvotņu teritorijas, izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā.

"Natura 2000" tīkls iekļauj īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot Direktīvu 79/409/EEK."

4. Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta normas nosaka, kādām teritorijām dalībvalstīm jānosaka putnu ĪAT statuss. Tajā — 4. punkta pirmajā teikumā — sākotnēji bija noteikta tieši šo teritoriju aizsardzība:

"1. Sugām, kuras minētas I pielikumā, jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos savā izplatības areālā.

Šim nolūkam jāapzina:

a) sugas, kurām draud izzušana;

b) sugas, kuras ir jūtīgas pret dažām izmaiņām savās dzīvotnēs;

c) sugas, kuras savas skaitliski mazās populācijas vai ierobežotās vietējās izplatības dēļ uzskatāmas par retām sugām;

d) citas sugas, kuras īpaši jāsaudzē to dzīvotņu īpatnību dēļ.

Veicot novērtēšanu, par pamatu ņem populācijas attīstības tendences un svārstības.

Kā īpašas aizsargājamās teritorijas šo sugu aizsardzībai dalībvalstis pirmām kārtām nosaka skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotākās teritorijas, ņemot vērā aizsardzības prasības ģeogrāfiskajā jūras un sauszemes teritorijā, uz kuru attiecas šī direktīva.

2. Dalībvalstis veic līdzīgus pasākumus attiecībā uz tādu regulāri sastopamu migrējošo sugu vairošanās, spalvu mešanas un ziemošanas vietām, kā arī atpūtas vietām migrācijas maršrutā, kuras nav minētas I pielikumā, ņemot vērā to aizsardzības nepieciešamību ģeogrāfiskajā jūras un sauszemes teritorijā, uz kuru attiecas šī direktīva. Tālab dalībvalstīm īpaša uzmanība jāvelta mitrāju un pirmām kārtām starptautiski nozīmīgu mitrāju aizsardzībai.

3. [..]

4. Attiecībā uz 1. un 2. punktā minētajām aizsargājamām teritorijām dalībvalstis attiecīgi rīkojas, lai nepieļautu dzīvotņu piesār-

ņošanu vai kaitējuma nodarīšanu tām, kā arī novērš jebkurus traucējumus putnu dzīvei, ciktāl tie būtiski skar šā panta mērķus. [..]"

5. Ar Dzīvotņu direktīvas 7. pantu ir grozīti ĪAT aizsardzības noteikumi:

"No šīs direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punkta izrietošās saistības aizstāj visas saistības, kas izriet no Direktīvas 79/409/EEK 4. panta 4. punkta pirmā teikuma un kas attiecas uz teritorijām, kuras klasificētas saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu vai līdzīgā veidā atzītas saskaņā ar 4. panta 2. punktu, jaunajām saistībām stājoties spēkā ar šīs direktīvas ieviešanas datumu vai ar tādas klasifikācijas vai atzīšanas datumu, ko dalībvalsts veic saskaņā ar Direktīvu 79/409/EEK, ja pēdējais ir vēlāks datums."

6. Šī tiesību norma Dzīvotņu direktīvas preambulas septītajā apsvērumā izskaidrota šādi:

"tā kā visas noteiktās teritorijas, arī tās, ko tagad klasificē vai nākotnē klasificēs kā īpaši aizsargājamas dabas teritorijas saskaņā ar [..] Direktīvu 79/409/EEK [..], būs jāiekļauj saskaņotajā Eiropas ekoloģiskajā tīklā."

7. Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2.–4. punkta normās, kas attiecas uz šo lietu, noteikts šādi:

"2. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija, ja šāds traucējums varētu būt nozīmīgs attiecībā uz šīs direktīvas mērķiem.

3. Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem, kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecī-

gās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli.

4. Ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju, alternatīvu risinājumu trūkuma dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, tad dalībvalsts veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu "Natura 2000" tīkla kopējās vienotības aizsardzību. Dalībvalsts informē Komisiju par pieņemtajiem kompensācijas pasākumiem."

8. Šajā sakarā Dzīvotņu direktīvas preambulas desmitajā apsvērumā noteikts:

"tā kā attiecīgi jāizvērtē visi plāni vai programmas, kas varētu būtiski ietekmēt tās teritorijas saglabāšanas mērķus, kura ir vai tiks noteikta par īpaši aizsargājamu dabas teritoriju."

III — Fakti, pirmstiesas procedūra un prasījumi

9. 1998. gadā [4] Itālija piešķīra *Stelvio* nacionālajam parkam ĪAT statusu Putnu aizsardzības direktīvas nozīmē. ĪAT aptver 59 809 hektāru lielu platību un atrodas Alpos. Atbilstoši Itālijas iesniegtajai 1998. gada novembra datu standarta veidlapai šajā teritorijā mājo vairākas putnu sugas, kas ir minētas Putnu aizsardzības direktīvas I pielikumā — klinšu ērglis (*Aquila chrysaetus*), lielais piekūns (*Falco peregrinus*), ķīķis (*Pernis apivorus*), mežirbe (*Bonasa bonasia*), Alpu baltirbe (*Lagopus mutus helvetica*), rubenis (*Tetrao tetrix*), mednis (*Tetrao urogallus*) un melnā dzilna (*Dryocopus martius*) — kā arī gājputni zvirbuļvanags (*Accipiter nisus*), stepes klijāns (*Buteo buteo*) un klinšu ložņa (*Tichodroma muraria*).

10. Citā 2004. gada 14. maija datu standarta veidlapā ir iekļautas vēl vairākas I pielikumā minētās sugas, proti, bārdainais grifs (*Gypaetus barbatus*), sarkanā klija (*Milvus milvus*), Morinella tārtiņš (*Charadrius morinellus*), bikšainais apogs (*Aegolius funereus*), apodziņš (*Glaucidium passerinum*), ūpis

4 — Atbilstoši Itālijas iestāžu aizpildītajai datu standarta veidlapai pat jau 1988. gadā, skat. prasības pieteikuma pielikumus, 33. un 47. lpp.

(*Bubo bubo*), pelēkā dzilna (*Picus canus*) un klinšu irbe (*Alectoris graeca saxatilis*).

11. Komisija iebilst pret darbiem ĪAT. Nacionālais parks 2003. gada 14. februārī pieņēma lēmumu atļaut šos pasākumus. Runa ir par izmaiņām divās slēpošanas trasēs un ar to saistītās infrastruktūras izveidošanu. Pasākumu mērķis bija sagatavoties 2005. gada Pasaules čempionātam kalnu slēpošanā. Šī projekta ietvaros mežā tika izcirsts 50 metrus plats un 500 metrus garš koridors. Tika nocirsti aptuveni 2500 koki — egles, Eiropas ciedru priedes un lapegles. Tomēr atbilstoši Itālijas iesniegtajam 2005. gadā veiktajam pētījumam izmaiņas esot skārušas tikai 7000 m^2 lielu platību [5].

12. Pirms šīs atļaujas izsniegšanas ir veikti divi ietekmes uz vidi novērtējumi. Pirmais novērtējums ir veikts 1999. gadā. Pēc tajā pārbaudītā projekta grozījumiem Lombardijas reģiona institūts *Istituto di Ricerca per l'Ecologia e l'Economia Applicate alle aree alpine* (turpmāk tekstā — *"IREALP"*) 2002. gada septembrī iesniedza nākošo pētījumu par grozītā projekta ietekmi uz vidi. Šis pētījums bija it īpaši veltīts videi nodarītā kaitējuma kompensēšanas un samazināšanas pasākumiem.

5 — Atbildes raksta pielikums, 24. un 54. lpp.

13. Turklāt 2003. gadā pēc tam, kad tika izsniegtas atļaujas, par kurām ir strīds šajā lietā, ir iesniegti vēl divi Valfurvas [*Valfurva*] pašvaldības sagatavoti pētījumi, un viens no tiem — datēts ar 2003. gada 1. decembri — attiecās tieši uz šo jautājumu. Visbeidzot, kopā ar atbildes rakstu Itālija iesniedza vēl vienu pētījumu, kas sagatavots 2005. gadā.

14. Komisija par pasākumiem uzzināja, saņemot attiecīgu sūdzību. Tā uzskatīja, ka, atļaujot un īstenojot šos pasākumus, Itālija nav ievērojusi Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punktu, kā arī Dzīvotņu direktīvas 6. un 7. pantu.

15. Komisija ar 2003. gada 19. decembra vēstuli uzaicināja Itāliju sniegt tai savus apsvērumus. Tā kā Itālijas valdība paredzētajā divu mēnešu laikā nesniedza atbildi, Komisija 2004. gada 9. jūlijā nosūtīja Itālijai argumentētu atzinumu un noteica tai divu mēnešu termiņu Kopienu tiesībās noteikto prasību izpildei.

16. Itālijas valdība atbildēja ar 2004. gada 8. un 15. septembra paziņojumiem. Neskatoties uz šīm atbildēm, Komisija palika pie sava viedokļa un cēla izskatāmo prasību.

17. Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

1) atzīt, ka atbilstoši slēpošanas zonas *Santa Caterina Valfurva* (trases "Bucaneve" un "Edelweiss") paplašināšanas projektam un lai izveidotu atbilstošu infrastruktūru 2005. gada Pasaules čempionātam kalnu slēpošanā īpaši aizsargājamā teritorijā IT 2040044 *Stelvio* nacionālajā parkā,

— ļaujot veikt pasākumus, kas būtiski ietekmē īpaši aizsargājamo teritoriju — IT 2040044 *Stelvio* nacionālo parku, pienācīgi nenovērtējot šo pasākumu ietekmi uz vidi, ņemot vērā īpaši aizsargājamās teritorijas aizsargāšanas mērķus un jebkurā gadījumā neievērojot noteikumus, ka tad, ja ietekmes uz vidi novērtējums ir negatīvs, projekts ir pieņemams tikai tad, ja nepastāv alternatīvs risinājums un ja Komisijai paziņoti visi veiktie kompensējošie pasākumi, kas nepieciešami, lai nodrošinātu "Natura 2000" vispārējo atbilstību;

— neveicot pasākumus, lai novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta aizsargājamā teritorija IT 2040044 *Stelvio* nacionālais parks;

— nepiešķirot īpaši aizsargājamai teritorijai IT 2040044 *Stelvio* nacionālajam parkam tiesisko statusu, kas būtu piemērots, lai īpaši nodrošinātu Direktīvas 79/409 I pielikumā minēto putnu sugu izdzīvošanu un vairošanos un pielikumā neminēto migrējošo sugu, kas turp regulāri dodas, vairošanos, spalvu maiņu un migrāciju,

Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43 par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 2.–4. punkts, skatīts kopā ar 7. pantu, un Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvas 79/409 par savvaļas putnu aizsardzību 4. panta 1. un 2. punkts;

2) piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

18. Itālijas Republika neiesniedz Tiesai prasījumus, bet gan iesaka Komisijai apsvērt jautājumu par savas prasības atsaukšanu.

IV — Tiesiskais vērtējums

19. Vispirms ir jāprecizē prasības priekšmets. Komisija iebilst pret slēpošanas zonas *Santa Caterina Valfurva* (trases "Bucaneve"

un "Edelweiss") paplašināšanas projektu un atbilstošas infrastruktūras 2005. gada Pasaules čempionātam kalnu slēpošanā izveidošanu.

20. No Itālijas iesniegtajiem pētījumiem izriet, ka šajā sakarā bija paredzēts veikt virkni pasākumu, tajā skaitā, ierīkot slēpošanas stadionu, vagonveida pacēlāju, krēslveida pacēlāju, tūristu mītni, kā arī veikt izmaiņas divās savstarpēji saistītās slēpošanas trasēs ("Bucaneve" un "Edelweiss").

21. Tomēr Itālija savā atbildē uz prasību pamatoti uzsver, ka Komisija precīzi apraksta tikai darbus pie izmaiņām otrajā slēpošanas trasē ("Edelweiss"), kā rezultātā bija jānocērt aptuveni 2500 koku [6]. Komisija to apstiprina savā atbildes rakstā, uzturot prasību tikai attiecībā uz pasākumiem, kas tika atļauti 2003. gada 14. februārī. Tādējādi izskatāmās prasības priekšmets ir tikai šī projekta daļa.

22. Komisija saistībā ar izmaiņām, kas veiktas slēpošanas trasē, izvirza trīs prasības pamatus, turklāt pirmo pamatu veido divi atsevišķi iebildumi.

23. Ar pirmo prasības pamatu Komisija apgalvo, ka, izsniedzot atļauju projekta īstenošanai, Itālija nav ņēmusi vērā Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punktu. 6. panta 3. punkts ir pārkāpts tāpēc, ka atļauja ir izsniegta, pietiekami neizvērtējot projekta ietekmi uz ĪAT (par to turpmāk — A daļā). Turklāt 6. panta 4. punkts ir pārkāpts, jo nav ievērotas prasības, kas tiek izvirzītas atļaujai, ja šim vērtējumam ir negatīvs rezultāts (par to turpmāk — B daļā).

24. Ar otro pamatu Komisija apgalvo, ka ar šo projektu Itālija nav ņēmusi vērā Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu. Proti, saistībā ar projektu nav veikti visi vajadzīgie pasākumi, lai novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta ĪAT (par to turpmāk — C daļā).

25. Visbeidzot, trešais pamats balstās uz Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punktā noteiktiem nepieciešamiem tiesiskiem ĪAT aizsardzības pasākumiem. No attiecīgā projekta īstenošanas gaitas Komisija secina, ka pastāvošie tiesiskie aizsardzības pasākumi nav pietiekami (par to turpmāk — D daļā).

6 — Skat. iepriekš 11. punktu.

A — *Par Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu*

26. Saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, bet kas varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, tikai pēc tam, kad tā, pamatojoties uz plāna vai projekta ietekmes uz minēto teritoriju novērtējumu, ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli. Tādēļ Tiesa jau ir atzinusi, ka šī tiesību norma ievieš procedūru, lai ar iepriekšējas kontroles palīdzību nodrošinātu, ka šādi plāni vai projekti tiek apstiprināti tikai tad, ja netiek izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība [7].

27. Lietas dalībnieki izskatāmajā lietā vienbalsīgi uzskata, ka par darbiem, kas ir atļauti ar 2004. gada 14. februāra lēmumu, bija jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

Par prasībām ietekmes uz vidi novērtējumam

28. Šajā sakarā Tiesa arī jau ir atzinusi, ka piekrišanu konkrētā plāna vai projekta īstenošanai var dot tikai ar nosacījumu, ka kompetentās valsts iestādes ir pārliecinājušās, ka tas nekaitēs attiecīgās teritorijas viengabalainībai. Tas tā ir, ja, no zinātnes viedokļa raugoties, nav pamatotu šaubu par šāda kaitējuma neesamību [8].

29. Tādējādi ietekmes uz vidi novērtējums var būt pamats iestādes izsniegtajai atļaujai Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta nozīmē tikai tādā gadījumā, ja tas, no zinātnes viedokļa raugoties, novērš jebkādas pamatotas šaubas par plāna vai projekta nelabvēlīgu ietekmi uz attiecīgās teritorijas viengabalainību.

30. Tas nozīmē, ka ietekmes uz vidi novērtējumā ir jāapzina visi plāna vai projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt teritorijas aizsardzības mērķus, ņemot vērā šajā jomā pieejamos labākos zinātniskos atzinumus [9].

31. Tiesa attiecībā uz teritorijām, kas klasificējamas atbilstoši Dzīvotņu direktīvai, jau ir

7 — 2004. gada 7. septembra spriedums lietā C-127/02 *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging*, dēvēta "Waddenzee" (Krājums, I-7405. lpp., 34. punkts) un 2006. gada 26. oktobra spriedums lietā C-239/04 Komisija/Portugāle, dēvēta "Castro Verde" (Krājums, I-10183. lpp., 19. punkts).

8 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Waddenzee*, 56. un 59. punkts, un iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Castro Verde*, 20. punkts.

9 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Waddenzee*, 54. punkts.

norādījusi, ka mērķis saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 3. un 4. pantu, it īpaši 4. panta 4. punktu, ir — piešķirt teritorijām īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statusu, nosakot prioritātes saskaņā ar attiecīgo teritoriju nozīmīgumu I pielikuma dabisko dzīvotņu veidu vai II pielikuma sugu saglabāšanā vai atjaunošanā tām labvēlīgā aizsardzības statusā un teritoriju nozīmīgumu "Natura 2000" tīkla vienotībā, kā arī saskaņā ar noplicināšanās vai bojā ejas draudiem, kam pakļautas šīs teritorijas [10].

32. Atbilstoši Putnu aizsardzības direktīvai šie noteikumi tomēr nav tieši piemērojami ĪAT. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punkts uzliek dalībvalstīm pienākumu piešķirt ĪAT juridisku aizsardzību, kas nodrošina I pielikumā minēto putnu sugu izdzīvošanu un vairošanos, kā arī tādu regulāri sastopamu gājputnu sugu vairošanos, spalvu mešanu un ziemošanu, kuras nav minētas I pielikumā [11].

33. Tādēļ atbilstoši Putnu aizsardzības direktīvai aizsardzības mērķi skar to putnu sugu izdzīvošanu un vairošanos, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija. Tas, kurām putnu sugām ir noteikta attiecīgā teritorija, principā izriet no datu standarta veidlapas, ko dalībvalsts iesniedz Komisijai [12], ja vien plašāki aizsardzības mērķi nav ietverti citos dokumentos, piemēram, noteikumos par aizsargājamo teritoriju.

34. Izskatāmajā lietā attiecīgās putnu sugas ir noteiktas Itālijas iestāžu sagatavotajā 1998. gada novembra datu standarta veidlapā, kas ir iesniegta Komisijā. Tajā ir iekļautas I pielikumā minētās sugas — klinšu ērglis, lielais piekūns, ķīķis, mežirbe, Alpu baltirbe, rubenis, mednis un melnā dzilna. Turklāt ir minētas arī gājputnu sugas — zvirbuļvanags, stepes klijāns un klinšu ložņa. Tomēr zvirbuļvanags un stepes klijāns ir novērtēti ar burtu D, t.i., kā nenozīmīgi. Tādēļ jāuzskata, ka aizsardzības mērķi uz tiem neattiecas.

35. Būtībā jautājums ir par to, vai jāņem vērā arī tās putnu sugas, kas papildus tika iekļautas datu standarta veidlapā, ko 2004. gada 14. maijā Itālija iesniedza Komisijai.

10 — *Ibidem*, 54. punkts.

11 — 1999. gada 18. marta spriedums lietā C-166/97 Komisija/Francija, dēvēta "Sēnas estuāra lieta" (*Recueil*, I-1719. lpp., 21. punkts), 2003. gada 27. februāra spriedums lietā C-415/01 Komisija/Beļģija, dēvēta "Teritoriju karšu lieta" (*Recueil*, I-2081. lpp., 15. punkts), 2003. gada 6. marta spriedums lietā C-240/00 Komisija/Somija, dēvēta "Putnu rezervātu lieta" (*Recueil*, I-2187. lpp., 16. punkts) un 2006. gada 23. marta spriedums lietā C-209/04 Komisija/Austrija, dēvēta "Lauteracher Ried" (Krājums, I-2755. lpp., 32. punkts).

12 — Datu standarta veidlapa balstās uz Komisijas 1996. gada 18. decembra Lēmumu Nr. 97/266/EK par formu, kādā sniedzama informācija par "Natura 2000" ierosinātajām teritorijām (OV 1997, L 107, 1. lpp.).

Attiecīgās putnu sugas ir — bārdainais grifs, sarkanā klija, Morinella tārtiņš, bikšainais apogs, apodziņš, ūpis, pelēkā dzilna un klinšu irbe.

36. Tomēr lietas materiālos nekas neliecina par to, ka aizsardzības mērķi, ko Itālija ir noteikusi attiecīgajai teritorijai, uz šīm sugām attiecās jau pirms gada, kad tika izsniegta attiecīgā atļauja. Tādēļ tās nebija jāiekļauj ietekmes uz vidi novērtējumā.

37. Tomēr līdz ar to šīm sugām nav liegta aizsardzība. Gluži pretēji, jaunā datu standarta veidlapa ir apliecinājums tam, ka projekta īstenošanas laikā tās jau bija sastopamas attiecīgajā teritorijā un šis fakts principā noteica nepieciešamību klasificēt attiecīgo teritoriju kā īpaši aizsargājamu teritoriju attiecīgo sugu saglabāšanai. Tomēr, ņemot vērā, ka līdz 2004. gada 14. maijam acīmredzami nebija apstiprināta šo sugu aizsardzība šajā teritorijā, uz tām katrā ziņā attiecās pagaidu aizsardzības režīms teritorijām, kam jānosaka īpaši aizsargājamu teritoriju statuss, bet līdz attiecīgajam brīdim tas vēl nav noteikts, t.i., Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 4. punkta pirmais teikums [13], kas attiecībā uz atkāpēm ir stingrāks par Dzīvotņu direktīvā noteiktajiem aizsardzības noteikumiem [14]. Tomēr, ņemot vērā, ka Komisija neizvirza atbilstošu iebildumu, šis jautājums izskatāmajā lietā nav tuvāk jāizskata.

38. Tātad ir jāpārbauda, vai pirms atļaujas izsniegšanas 2003. gada 14. februārī ir apzināti, ņemot vērā šajā jomā pieejamos labākos zinātniskos atzinumus, visi projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt 1998. gada datu standarta veidlapā minēto sugu saglabāšanu.

Par 2000. gadā sagatavoto ietekmes uz vidi novērtējumu

39. Itālijas valdība uzskata, ka projekta ietekme uz vidi ir pienācīgi pārbaudīta vēl

13 — Skat. 2000. gada 7. decembra spriedumu lietā C-374/98 Komisija/Francija, dēvēta "Basses Corbières" (*Recueil*, I-10799. lpp., 47. un 57. punkts). Šajā sakarā saistībā ar dzīvotņu veidiem un sugām, kas atbilstoši Dzīvotņu direktīvai ir jāaizsargā, bet kas, nosakot aizsardzības mērķus, nav pienācīgi ņemti vērā, rodas jautājums, vai piedāvātajām teritorijām ir jāpiemēro pagaidu aizsardzības režīms; šajā sakarā skat. 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-117/03 *Dragaggi* u.c. (Krājums, I-167. lpp., 26. punkts) un 2006. gada 14. septembra spriedumu lietā C-244/05 *Bund Naturschutz in Bayern* u.c. (Krājums, I-8445. lpp., 35. punkts). Abos gadījumos aizsardzības normas tiek uzskatītas par pārkāptām, ja ir pierādīta aizsargājamo objektu eksistence un tiem nodarītais kaitējums, turpretī Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta piemērošanas jomā ir tikai jāpierāda, ka pastāv iespēja nodarīt kaitējumu aizsardzības mērķiem, lai būtu jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

14 — Iepriekš 13. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Basses Corbières*, 50. un turpmākie punkti.

pirms 2000. gadā sniegtā labvēlīgā atzinuma par projekta ietekmi uz vidi. Kā pierādījumu tā iesniedz minētā lēmuma pielikumu [15]. Tas acīmredzami ir pašu zinātnisko ietekmes uz vidi pētījumu kopsavilkums un novērtējums.

40. Aplūkota un izpētīta ir virkne projektu, kas, izņemot izmaiņas slēpošanas trasē, tomēr nav izskatāmās lietas priekšmets. Izmaiņas slēpošanas trasē ir tikai nedaudz aplūkotas 12. lappusē.

41. Visu pārbaudīto projektu ietekme uz faunu, veģetāciju, floru un ekosistēmām kopumā ir izklāstīta 27.–29. lappusē. Atbilstoši šajā atzinumā sniegtajam vērtējumam iestāde uzskata, ka būtiskās izmaiņas neskars ne sastopamo sugu dzīvotnes, ne arī mazo putnu un zīdītāju barības gūšanas un patvēruma iespējas.

42. Komisija pamatoti uzsver, ka dokumenta veidotāji šajā daļā tomēr norāda uz būtiskiem trūkumiem pētījumos. Kopumā gandrīz nav ņemta vērā ietekme uz vidi. Faktiskās izmaiņas nav pilnībā izklāstītas. Pētījumā nav iekļautas visas nozīmīgās sugas. Tas it īpaši attiecas uz Alpu baltirbi, kuras vairošanās un ligzdošanas vietas nav apzinātas. Arī pārējā daļā datiem par dzīvnieku pasauli ir zema kvalitāte. Piemēram, pētījumā ir minēts mednis, kas šajā teritorijā vairs nav sastopams, turpretī nav minēta klinšu ložņa, melnā dzilna, zvirbuļvanags un ūpis.

43. Turklāt dokumenta 38. lappusē ir noteikts, ka slēpošanas trases izmaiņas nedrīkst veikt koridorā, kas pārsniedz 40 metru platumu. Koridors ir drīzāk jānosaka 20 metru platumā. Šis ierobežojums projekta turpmākās īstenošanas gaitā netika ievērots. Dokumenta 40. lappusē arī ir norādīts uz nepieciešamību papildus izpētīt šai teritorijai raksturīgo putnu faunu, it īpaši sakarā ar plānoto meža izciršanu.

44. Nav skaidrs, kāda nozīme ietekmes uz vidi vērtējumā ir Itālijas valdības norādēm uz 1994. gadā veiktu pētījumu bioloģiskās situācijas jomā, kas minēts dokumenta sagatavošanai izmantoto avotu sarakstā, un uz citiem izmantotajiem dokumentiem, kā arī procedūrā iesaistīto iestāžu atzinumiem. Arī skaidri minētajam alternatīva risinājuma izvērtējumam ir nozīme Ietekmes uz vidi

15 — Iebildumu raksta 1. pielikums.

novērtējuma direktīvas [16] ietvaros un tas var būt svarīgs aspekts, atļaujot veikt pasākumus atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktam, tomēr ietekmes uz vidi novērtējumā tam nav nekādas nozīmes.

45. Tādējādi pētījumos, uz kuru pamata 2000. gadā ir konstatēta projekta atbilstība vides prasībām, nav pārbaudīti visi projekta aspekti un arī to ietekme uz dažādām aizsargājamām putnu sugām. Ņemot vērā šos iebildumus, nevar uzskatīt, ka slēpošanas trases pārveidošanas pasākumi neizjauc ĪAT viengabalainību. Tādēļ šie pētījumi nav atbilstīgs pamats, lai saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu atļautu veikt plānotos darbus.

Par *IREALP* 2002. gadā veikto pētījumu

46. *IREALP* 2002. gadā veiktais pētījums arī ir veltīts projektam un tā ietekmes uz vidi novērtējumam. Tajā diezgan pamatīgi ir izvērtēta ietekme uz ūdeņiem un ģeomorfoloģiju, kā arī ir pētīta veģetācija. Tomēr jautājumā par putniem, kuru dēļ ir noteikta ĪAT, šis pētījums aprobežojas tikai ar norādi, ka attiecīgajā meža iecirknī ir sastopama melnā dzilna [17]. Saistībā ar citu projekta daļu, kas nav šīs tiesvedības priekšmets, ir nosaukts Morinella tārtiņš, kas minēts 2004. gada datu standarta veidlapā [18].

47. Pamatojoties uz minēto informāciju varētu secināt, ka pārējās sugas nav apdraudētas un tādējādi šajā pētījumā ir pilnībā apzinātas visas sugas, kuras apdraud dažādie projekti. Šādā gadījumā tomēr ir jāparāda un jāizvērtē projekta ietekme uz melno dzilnu. Tomēr pētījumā tas nav izdarīts.

48. Turklāt arī citi Itālijas iesniegtie pētījumi, kas veikti 2003. un 2005. gadā, kā arī Komisijai iesniegtais Itālijas 2004. gada paziņojums [19] rada pamatotas šaubas par to, vai faktiski ir apzinātas visas nozīmīgās sugas, kuras apdraud attiecīgais projekts. Proti, tajos kā apdraudētā suga it īpaši ir minēts rubenis.

49. No iepriekš minētā izriet, ka, arī pamatojoties uz *IREALP* 2002. gadā veikto pētījumu, nevar uzskatīt, ka slēpošanas trases

16 — Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.).

17 — Prasības pieteikuma pielikumi, 304. lpp.

18 — Prasības pieteikuma pielikumi, 318. lpp.

19 — Prasības pieteikuma pielikumi, 80. un turpmākās lpp.

pārveidošanas pasākumi neizjauc ĪAT viengabalainību. Tādēļ tas nav atbilstīgs pamats, lai saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu atļautu veikt plānotos darbus.

Par turpmākajiem pētījumiem

50. Itālija gan pirmstiesas procedūrā, gan arī tiesvedībā Tiesā iesniedza vēl citus dokumentus, kuros ir izvērtēta apstrīdēto pasākumu ietekme uz vidi. Tie ir 2003. gada 1. decembra pētījums [20], Itālijas vides ministrijas 2004. gada 6. augusta paziņojums [21] un 2005. gada 21. decembra pētījums [22]. Tikai pēdējais minētais dokuments satura ziņā atbilst ietekmes uz vidi novērtējuma prasībām, jo tajā ir pētīta attiecīgo teritoriju nozīme konkrēto sugu dzīvē un arī izvērtēta projekta ietekme uz vidi. Visbeidzot, nav vēl skaidrs, kādā mērā katrs no dokumentiem pēc formas vai satura atbilst ietekmes uz vidi novērtējuma prasībām.

20 — Prasības pieteikuma pielikumi, 148. un turpmākās lpp.
21 — Prasības pieteikuma pielikumi, 84. un turpmākās lpp.
22 — Itālijas atbildes raksta pielikums.

51. Proti, Komisija uzsver, ka visi šie dokumenti ir sagatavoti jau *pēc* atļaujas izsniegšanas 2003. gada 14. februārī. Turpretī saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta otro teikumu atļauja jāpiešķir, ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju. Šajā gadījumā tas nebija iespējams. Jau tādēļ vien šie dokumenti atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktam nav atbilstīgs pamats 2003. gada 14. februārī izsniegtajai atļaujai.

Starpsecinājumi

52. 2003. gada 14. februāra atļauju atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktam nevarēja izsniegt, jo, pamatojoties uz Tiesas rīcībā esošajiem Itālijas institūciju pētījumiem, šajā laika posmā, no zinātnes viedokļa raugoties, nebija novērstas visas pamatotās šaubas par projekta nelabvēlīgu ietekmi uz attiecīgās teritorijas aizsardzības mērķiem.

B — *Par Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu*

53. Tomēr rodas jautājums, vai atļauju drīkstēja izsniegt atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktam. Tas noteic, ka,

neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju, alternatīvu risinājumu trūkuma dēļ plānu vai projektu tomēr var īstenot sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, ja dalībvalsts veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu "Natura 2000" tīkla kopējās vienotības aizsardzību.

55. Ņemot vērā, ka 2003. gada 14. februārī nebija atbilstošas informācijas, pirmajā brīdī šķiet neiespējami, ka šajā dienā piešķirtā atļauja ir balstīta uz Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu.

56. Tomēr īpašas steidzamības apstākļos ir jābūt iespējai sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā atļaut īstenot projektu, pirms tam neveicot laikietilpīgas zinātniskās pārbaudes. Pretējā gadījumā, piemēram, būtu neiespējami augstāko tiesisko interešu tieša apdraudējuma gadījumā veikt attiecīgus pasākumus apdraudējuma novēršanai, kas droši vien skartu aizsargājamo teritoriju saglabāšanas mērķus.

54. Parasti šo normu piemēro tikai *pēc tam*, kad atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktam ir pārbaudīta un tādējādi noskaidrota projekta ietekme [uz vidi], katrā ziņā, ciktāl, no zinātnes viedokļa, tas ir iespējams. Lai varētu piemērot Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu, ir jāzina, ka teritorijas saglabāšanas mērķi ir apdraudēti, jo pretējā gadījumā nevar pārbaudīt šīs atkāpes nosacījumu izpildi. Sevišķi svarīgu sabiedrības interešu izvērtējums prasa, lai tiktu izvērtētas šīs intereses un kaitējums, kas var tikt nodarīts attiecīgai teritorijai. To, vai ir iespējami alternatīvi risinājumi, kas teritorijai nodarītu mazāku kaitējumu, arī var pārbaudīt tikai tad, ja ir zināms iespējamais kaitējums. Visbeidzot, lai varētu noteikt veicamos kompensācijas pasākumus, ir jābūt zināmam kaitējumam, kas jākompensē [23].

57. Šādos apstākļos, lai piemērotu Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu, jāpieņem, ka plānotās darbības rezultātā tiks nodarīts maksimālais iespējamais kaitējums, un ir jāizsver, vai sevišķi svarīgās sabiedrības intereses — draudošās briesmas — prasa īstenot tieši šos aizsardzības pasākumus vai arī tās var apmierināt, īstenojot citus alternatīvus pasākumus, kas ĪAT nodarītu mazāku kaitējumu, piemēram, sagaidot ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātus [24]. Šajā gadījumā vēlāk katrā ziņā jānosaka, kāda ir ietekme uz vidi, lai varētu veikt vajadzīgos kompensācijas pasākumus.

23 — Skat. manus 2005. gada 27. oktobra secinājumus lietā C-209/04 Komisija/Austrija, dēvēta "Lauteracher Ried" (2006. gada 23. marta spriedums, Krājums, I-2755. lpp., 83. un turpmākie punkti).

24 — Skat. manus 2006. gada 27. aprīļa secinājumus lietā C-239/04 Komisija/Portugāle, dēvēta "Castro Verde" (2006. gada 26. oktobra spriedums, Krājums, I-10183. lpp., 46. punkts un zemsvītras piezīmes).

58. Šajā gadījumā nav jāizvērtē, vai gaidāmais Pasaules čempionāts ir pietiekams iemesls, lai neveiktu atbilstošu ietekmes uz vidi novērtējumu. Proti, nekas neliecina par to, ka ir pietiekami izvērtēti citi slēpošanas trases pārveidošanas risinājumi. Ņemot vērā, ka Itālijai ir jāpierāda, ka pastāv priekšnoteikumi izņēmumam atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktam [25], tā ir Itālijas atbildība.

59. No iepriekš minētā izriet, ka 2003. gada 14. februāra atļauju nevarēja pamatot ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu.

60. Tādēļ kopumā jāatzīst, ka atbilstoši slēpošanas zonas *Santa Caterina Valfurva* (trase "Edelweiss") paplašināšanas projektam un, lai izveidotu atbilstošu infrastruktūru 2005. gada Pasaules čempionātam kalnu slēpošanā ĪAT IT 2040044 *Stelvio* Nacionālajā parkā, ļaujot veikt pasākumus, kas varētu būtiski ietekmēt šo ĪAT, neveicot pienācīgu šo pasākumu ietekmes uz vidi novērtējumu, ņemot vērā īpaši aizsargājamās teritorijas saglabāšanas mērķus, vai atbilstīgi nepārbaudot alternatīvu pasākumu iespējamību, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. un 4. punkts, skatīts kopā ar 7. pantu.

C — Par Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu

61. Saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kura dēļ noteikta attiecīgā teritorija, ja šāds traucējums varētu būt nozīmīgs attiecībā uz šīs direktīvas mērķiem.

62. Ar šo prasības pamatu ir izvirzīts jautājums, vai noteiktas darbības var pārkāpt gan 6. panta 2. punktu, gan šīs tiesību normas 3. un 4. punktu. Šajā sakarā es jau norādīju [26], ka atbilstoši spriedumam lietā *Waddenzee* 2. un 3. punkta mērķis ir nepieļaut, ka tiek ietekmēti aizsargājamās teritorijas saglabāšanas mērķi [27]. Tomēr, ja kāds plāns vai projekts saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā paredzēto procedūru ir apstiprināts, tad saistībā ar minētā plāna

25 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Castro Verde*, 36., 39. un turpmākie punkti, kā arī mani iepriekš 24. zemsvītras piezīmē minētie secinājumi lietā *Castro Verde*, 41. punkts, un mani iepriekš 23. zemsvītras piezīmē minētie secinājumi lietā *Lauteracher Ried*, 68. punkts.

26 — 2006. gada 14. septembra secinājumi lietā C-418/04 Komisija/Īrija, dēvēta "IBA katalogs 2000" (atrodas izskatīšanā Tiesā, 173. punkts).

27 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Waddenzee*, 36. punkts.

vai projekta ietekmi uz aizsargājamo teritoriju vienlaicīgi nav jāpiemēro arī 6. panta 2. punkta vispārīgā aizsardzības norma [28]. Turpretī, ja atļaujas izsniegšanas procedūra nav veikta atbilstoši, attiecībā uz šo projektu var tikt pārkāpti gan 6. panta 3. un 4. punkta procedūras noteikumi, gan teritorijas aizsardzībai izvirzītās saturiskās prasības, kas izriet no visiem trim punktiem.

63. Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta pārkāpumu saistībā ar ĪAT Tiesa var konstatēt tikai tad, ja faktiski ir novērojama dzīvotņu noplicināšanās un traucējums šī noteikuma izpratnē. Principā Komisijai ir jāraksturo šī ietekme uz vidi un, ja tā apstrīd minēto faktu, tad tas ir jāpierāda.

64. Izskatāmajā lietā Komisija gan norāda uz to, ka ĪAT *Stelvio* Nacionālajā parkā ir izcirsti aptuveni 2500 koki, tomēr nav skaidrs, vai šis pasākums ir kaitējis teritorijas saglabāšanas mērķiem. Proti, mežs pats par sevi nevar būt īpaši aizsargājamas teritorijas objekts, kā tas noteikts Putnu aizsardzības direktīvas 4. pantā, tam nozīme ir tikai kā aizsargājamo putnu sugu dzīvotnei.

28 — *Ibidem*, 35. punkts.

65. Liecības par to, ka attiecīgo meža iecirkni, iespējams, izmanto aizsargājamās putnu sugas, izriet no Eiropas produktīvo putnu atlasa, kura atsevišķus fragmentus ir iesniegusi Komisija [29]. Atbilstoši putnu atlasā ietvertajai informācijai, šajā meža sektorā īpaši ir sastopami ķīķis, Alpu baltirbe un melnā dzilna. Šāda informācija var kalpot par pamatu, lai rastos šajā gadījumā neapstrīdams pienākums veikt ietekmes uz vidi novērtējumu. Tomēr vienīgi šī informācija nav pietiekams pamats, lai pierādītu faktisku kaitējumu.

66. Vienīgais dokuments, kurā ir iekļauta īpaša informācija par aizsargājamo sugu izplatību attiecīgajā teritorijā, ir 2005. gada 21. novembra pētījums, ko Itālija iesniedza kopā ar atbildes rakstu [30]. Saskaņā ar šo dokumentu lielāko daļu no projekta radītās ietekmes [uz vidi] var neņemt vērā, jo tā ir nenozīmīga. Ņemot vērā, ka Komisija nav iebildusi pret šiem atzinumiem, kas bija iespējams tiesas sēdē, tie jāuzskata par pareiziem.

67. Tomēr saskaņā ar šo pašu pētījumu ir jākompensē potenciālo rubeņa vairošanās vietu zaudējums, uzlabojot dzīvotni citā vietā [31]. Itālijai atzīstot nepieciešamību kom-

29 — Hagemeijer un Blair, *The EBCC Atlas of European Breeding Birds*, tā fragmenti iekļauti prasības pieteikuma 10. pielikumā.

30 — Atbildes raksta pielikuma 6. un turpmākās lpp.

31 — Atbildes raksta pielikuma 63. un 65. lpp.

pensēt rubenim [kā sugai] nodarīto kaitējumu, ir jāsecina, ka ĪAT *Stelvio* Nacionālā parka saglabāšanas mērķiem ir nodarīts kaitējums saistībā ar šo sugu.

68. Tādējādi jāatzīst, ka atbilstoši slēpošanas zonas *Santa Caterina Valfurva* (trase "Edelweiss") paplašināšanas projektam un lai izveidotu atbilstošu infrastruktūru 2005. gada Pasaules čempionātam kalnu slēpošanā ĪAT IT 2040044 *Stelvio* nacionālajā parkā, veicot pasākumus, kuru rezultātā ir noplicināta rubeņu sugas dzīvotne un tādējādi nodarīts kaitējums ĪAT saglabāšanas mērķiem, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkts, skatīts kopā ar 7. pantu.

D — *Par Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punktu*

69. Trešais prasības pamats attiecas uz nepieciešamajiem tiesiskajiem ĪAT aizsardzības pasākumiem, kas noteikti Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punktā. Šīs tiesību normas pirmām kārtām nosaka pienākumu kvalificēt teritoriju kā ĪAT, kas šajā lietā netiek apstrīdēts [32].

70. Turklāt atbilstoši Tiesas judikatūrai dalībvalstīm pēc tam ĪAT ir jāpiešķir tiesiskais statuss, kas ir piemērots, lai cita starpā nodrošinātu direktīvas I pielikumā minēto putnu sugu izdzīvošanu un vairošanos un I pielikumā neminēto migrējošo sugu, kas turp regulāri dodas, vairošanos, spalvu maiņu un migrāciju [33].

71. Ņemot vērā, ka atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 7. pantam saistības, kas cita starpā izriet no šīs pašas direktīvas 6. panta 2. punkta un attiecas uz īpaši aizsargājamām teritorijām, aizstāj tos pienākumus, kas izriet no Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 4. punkta pirmā teikuma, šo teritoriju tiesiskajam statusam jānodrošina, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijās tiek novērsta dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanās, kā arī tiek novērsti traucējumi, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija [34].

72. Tādēļ ir jāpieņem noteikts tiesiskais regulējums, kas nodrošinātu atbilstīgu ĪAT aizsardzību.

73. Tomēr Komisija konkrēti neiebilst pret Itālijas vai Lombardijas reģiona vispārīgajām likumu normām par īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzību vai pret īpašajiem no-

32 — 1993. gada 2. augusta spriedums lietā C-355/90 Komisija/Spānija, dēvēta "Santoña" (*Recueil*, I-4221. lpp., 20. punkts).

33 — Skat. 11. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

34 — Iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā Komisija/Beļģija, dēvēta "Teritoriju karšu lieta", 16. punkts.

teikumiem, kas pieņemti *Stelvio* Nacionālā parka aizsardzībai. No attiecīgā projekta īstenošanas tā drīzāk secina, ka pastāvošie tiesiskās aizsardzības pasākumi nav pietiekami.

74. Itālija iebilst pret šādu secinājumu, apgalvodama, ka aizsardzības pienākumu neizpilde nav pierādījums tam, ka tiesiskais regulējums attiecībā uz aizsardzības nodrošināšanu ir nepilnīgs. Tomēr tā neņem vērā, ka saistības, kuras noteiktas Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punktā, nebeidzas ar noteikta tiesiskā regulējuma pieņemšanu. Šajā tiesību normā noteiktajiem nepieciešamajiem aizsardzības pasākumiem arī *praksē* ir jānodrošina attiecīgo teritoriju aizsardzība.

75. Izskatāmajā lietā ĪAT *Stelvio* nacionālā parka saglabāšanas mērķi katrā ziņā nav ievēroti attiecībā uz rubeni. Šis kaitējums norāda uz to, ka netika veikti visi pasākumi, lai nodrošinātu teritorijas aizsardzību.

77. Tomēr izskatāmajā lietā attiecīgie pasākumi tika īstenoti, pamatojoties uz kompetento iestāžu izsniegto atļauju, neskatoties uz to, ka tas nebija īpaši pamatots atbilstoši Dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktam. Tādējādi ir pieņemams secinājums, ka, nodarot kaitējumu, ir pieļauts Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punkta pārkāpums.

78. Tādējādi jāatzīst, ka atbilstoši slēpošanas zonas *Santa Caterina Valfurva* (trase "Edelweiss") paplašināšanas projektam un, lai izveidotu atbilstošu infrastruktūru 2005. gada Pasaules čempionātam kalnu slēpošanā ĪAT IT 2040044 *Stelvio* nacionālajā parkā, veicot pasākumus, kuru rezultātā ir noplicināta rubeņa dzīvotne un tādējādi nodarīts kaitējums ĪAT saglabāšanas mērķiem, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punkts.

V — Par tiesāšanās izdevumiem

76. Pastāv iespēja, ka teritorijai tiek nodarīts kaitējums, neskatoties uz to, ka dalībvalsts ir veikusi visus praktiski iespējamos pasākumus, lai novērstu šo kaitējumu. Šādā gadījumā kaitējums nepierādītu Putnu aizsardzības direktīvas 4. panta 1. un 2. punkta pārkāpumu.

79. Atbilstoši Tiesas Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā spriedums ir labvēlīgs Komisijai, Itālijai ir jāsedz tiesāšanās izdevumi.

VI — Secinājumi

80. Tādēļ iesaku Tiesai nolemt šādi:

1) atbilstoši slēpošanas zonas *Santa Caterina Valfurva* (trase "Edelweiss") paplašināšanas projektam un, lai izveidotu atbilstošu infrastruktūru 2005. gada Pasaules čempionātam kalnu slēpošanā īpaši aizsargājamā teritorijā IT 2040044 *Stelvio* nacionālajā parkā, ļaujot veikt pasākumus,

— kas var būtiski ietekmēt šo ĪAT, pienācīgi nenovērtējot šo pasākumu ietekmi uz vidi, ņemot vērā īpaši aizsargājamās teritorijas saglabāšanas mērķus, vai atbilstoši nepārbaudot alternatīvu pasākumu iespējamību,

— kā rezultātā ir noplicināta rubeņa (*Tetrao tetrix*) dzīvotne un tādējādi nodarīts kaitējums ĪAT saglabāšanas mērķiem,

Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 2., 3. un 4. punkts, skatīti kopā ar 7. pantu, un Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību 4. panta 1. un 2. punkts.

2) Itālijas Republika sedz tiesāšanās izdevumus.